



TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

2024



www.icisleri.gov.tr

5018 Sayılı Kanunda iç kontrol;

İdarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin;

- Etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini,
- Varlık ve kaynaklarının korunmasını,
- Muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını,
- Mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan;

organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür.



İç kontrol;

- kurum kültürünü,
- etik değerleri,
- personel performansını,
- kurumsal organizasyon yapısını,
- kayıt ve dosyalama sistemini,
- bilgi güvenliği politikalarını,
- risklere yönelik kontrol mekanizmaları geliştirilmesini,
- yatay ve dikey iletişim kanallarını,
- raporlama sistemlerini ve
- iç denetimi

kapsayan bir yönetim modelidir.

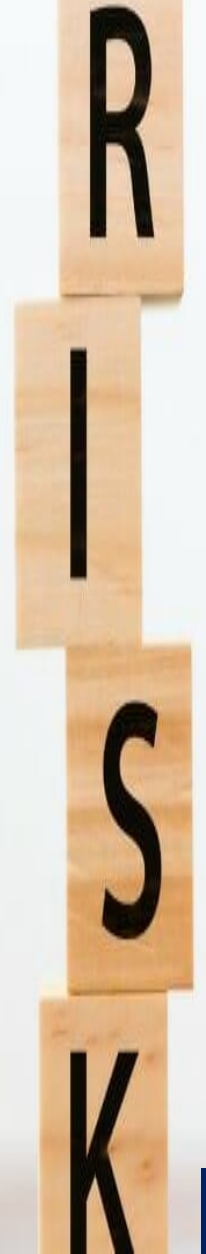
- İç kontrol bir **süreçtir**.
- İç kontrol bir amaç değil, idareyi hedeflerine ulaştırma amacını taşıyan bir **yönetim aracıdır**.
- İç kontrol **kişiler** tarafından uygulanır.
- İç kontrol sadece form, belge, el kitabı ve prosedür değil, bunların yanı sıra organizasyonu, personeli ve yönetim tarzını da kapsayan bir **sistemdir**.



Kısaca İç Kontrol;

- Olmasını istediğimiz şeylerin nasıl gerçekleşeceğini,
- Olmasını istemediğimiz şeylerin ise nasıl engelleneceğini görmemizi amaçlayan **sistemdir**.

- Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,
- Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,
- Kararların yerindeliliğini ve doğruluğunu sağlanmasını,
- Performansın artırılmasını,
- Varlıkların kötüye kullanılmamasını, israfın önlenmesini ve kayıplara karşı korunmasını sağlamaktır.



**Evrakların kontrolü
değildir;**

- İç kontrol sadece belirli evrakların, kişilerin veya olayların kontrol edilmesi demek değildir.
- İç kontrol, varılmak istenen hedefe doğru gidip gitmediğimiz ve bu amaçla yapılan faaliyetlerde ne kadar **“kontrol”** sahibi olduğumuzla ilgilidir.

**Sadece mali işleri
kapsamaz;**

- İç kontrolün kapsamını mali işlemlerle sınırlamak mümkün değildir.
- Herhangi bir harcamayı gerektirmeyen personel alınması ve eğitimi, performans değerlendirmesi, yetki devri, risklerin belirlenmesi, etik değerler, teşkilat yapısı, kayıt ve dosyalama gibi birçok mali olmayan iş ve işlemler de iç kontrolün kapsamında yer almaktadır.

Statik bir sistem değildir;

➤ İç kontrol bir defa kurulan ve kurulduktan sonra hep ilk kurulduğu şekliyle uygulanan statik bir sistem değil, **yaşayan bir süreçtir**. Sürekli gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerekir.

➤ İç kontrol idareye yeni yükler getirecek, bürokrasiyi artıracak, yönetmeyi zorlaştıran bir sistem olarak düşünülmemelidir.

İş yükünü artırmaz;

➤ Güçlü ve sağlıklı bir iç kontrol yapısı kurumun doğru bilgilerle, güvenli, israfı önleyen, mevzuata uygun ve doğru kararlarla çalışmasını sağlar.

➤ Yöneticinin kuruma hâkim olması ve risk yönetimiyle kurumsal amaçlara ulaşmasını sağlar.

İç kontrol sisteminin kurulmaması durumunda;

- Hedeflere ulaşmada zorluklar yaşanabilir,
- Yönetim kararlarında hatalara sebebiyet verilebilir,
- Varlıklarda kayıp yaşanabilir,
- Suiistimallerle karşılaşılabilir.

İyi Tasarlanmış Bir İç Kontrol Sistemi;

- Kurumun yapısını ve faaliyetlerini izlenebilir hale getirir.
- Yönetici ve çalışanların görev, yetki ve sorumluluklarını bilmesi, sahiplenmesi ve etik değerleri benimsemesi; faaliyetlerin yerine getirilmesini kolaylaştırır.
- Risk değerlendirmesi ve riskin yönetilmesi ile hedeflere ulaşmadaki engelleri asgari seviyeye indirir.



- Faaliyetler ile mali karar ve işlemlerin prosedürlerinin yazılı olarak belirlenmesi sayesinde yönetici ve çalışanların tüm faaliyetleri bilmelerini sağlar.
- Faaliyetler kişi odaklı olmaktan kurtulur ve kurumsallaşma sağlanır.
- Bilgi ve iletişim sisteminin kurulması ile yönetici ve çalışanların görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli bilgiye zamanında ulaşmasını ve sağlıklı karar alabilmesini sağlar.
- Yöneticiler hedeflerine ulaşmada ihtiyaç duyduğu bilgileri daha iyi izler ve değerlendirir.

Üst Yönetici:

- İç kontrol sisteminin sahibi üst yöneticidir ve sistemin kurulması ve gözetiminde asıl ve nihai sorumluluk o kurumun üst yöneticisindedir.
- Üst yönetici bu sorumluluğunu idari birimler, strateji geliştirme birimleri ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirir.
- Üst yöneticinin, iç kontrol konusunda her zaman destekleyici bir yaklaşım sergilemesi, iç kontrol çalışmalarının yönlendiricisi ve en etkin çalışanı olması önemlidir.

Rehberlik ve Denetim Birimi:

- İç kontrol sisteminin kurulması sürecinde rehberlik ve denetim birimlerinin en önemli sorumluluğunu harcama birimlerine sundukları teknik destek, rehberlik ve koordinasyon hizmetleri oluşturmaktadır.
- Ayrıca rehberlik ve denetim birimlerinin iç kontrol konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak ve danışmanlık yapmak fonksiyonu da bulunmaktadır.

Birim Yöneticileri:

- Harcama yetkilileri görev ve yetki alanları çerçevesinde idari ve mali karar ve işlemlere ilişkin olarak iç kontrolün işleyişinden sorumludurlar.

Kurum Personeli:

- İç kontrol kurumun faaliyetlerini yürüten bütün personeli kapsamakta ve etkilemektedir.
- Tüm çalışanlar, iç kontrolün uygulanmasından sorumludur. İç kontrolün herkesin sorumluluğunda olması nedeniyle, her bir çalışan, kendisine verilen iş/işlemleri etkin ve verimli bir şekilde mevzuata uygun olarak yürütmek zorundadır.

Sayıştay:

- Sayıştay tarafından yapılan denetim faaliyetleri (düzenlilik ve performans denetimleri) idarelerdeki iç kontrol sistemlerinin incelenmesi ve analizine yöneliktir.